

**Most cez rieku Ipeľ a prípojná komunikácia medzi obcami
Drégelypalánk (HU) a Ipeľské Predmostie (*Ipolyhídvég*)
(SK)**

Odhad vplyvu Natura 2000

Údolie Ipľa SCI (HUDI20026) a údolie Ipľa SPA (HUDI10008)

**Most cez rieku Ipeľ a prípojná komunikácia medzi obcami
Drégelypalánk (HU) a Ipeľské Predmostie (*Ipolyhídvég*)
(SK)**

Odhad vplyvu Natura 2000

Údolie Ipľa SCI (HUDI20026) a údolie Ipľa SPA (HUDI10008)

Zadávatel: Közlekedésfejlesztési Koordinációs Központ (Koordináčné centrum rozvoja dopravy)

Projektant: RODEN Mérnöki Iroda Kft. – Pont-TERV Mérnöki Tervező és Tanácsadó Rt.

Odborný projektant: Coaching Team Kft. číslo témy: 7/2015

Vyhotovil:

Silló Szabolcs

dopil. odborný geograf pr rozvoj územia, miest a obcí

MMK az: 13-13573

SZKV-1.4. Expert pre ochranu proti hluku a vibráciám

SZKV-1.2. Expert pre ochranu čistoty ovzdušia

SZKV-1.3. Expert pre ochranu vôd- a geologického podložia

SZKV-1.1. Expert pre hospodárenie s odpadmi

OKTVF az: Sz-036/2009

SZTjV ochrana krajiny

SZTV ochrana živej prírody

SZTV Ochrana geologických prírodných hodnôt a jaskýň

Erdei Tímea

dipl. inžinier projektovania záhrad

Szappanos Márton

dipl. inžinier projektovania záhrad

Budapešť
-2015-

TOC

Obsah

1. Identifikačné údaje

1.1. Meno, adresa a kontakt zhotoviteľa projektu, prípadne investora

Základné údaje investora

Közlekedésfejlesztési Koordinációs Központ.

1024 Budapest Lövház u. 39.

DIČ: 15329358-2-41

Štatistický číselný znak: 15329358-8411-312-01

Údaje projektanta

Coaching TEAM Kft.

1027. Bp., Jurányi u. 10. I. posch. 5.

(Doručovací adresa: 1118 Bp., Bozókvar u. 12.)

Tel.: + 361 248-0393

Fax: + 361 248-0394

e-mail: info@coachingteam.hu

1.2. Názov, adresa organizácie vyhotovujúcej odhad vplyvu Natura 2000, meno, vzdelanie, oprávnenie expertov zúčastnených osôb

Odborník: Silló Szabolcs

Číslo a kvalifikácia povolenia experta: Sz-036/2009, SZTV – ochrana živej prírody

2. Dotknuté územie Natura 2000

2.1. Názov a kód územia Natura 2000, na ktorý má pravdepodobne vplyv projekt alebo plánovaná investícia

Kód: Územie oblasti "Údolia Ipľa" zachovania prírody mimoriadneho významu
HUDI20026: 2936,79 a Kód: Mimoriadna oblasť ochrany vtákov "Údolia Ipľa"
HUDI10008. Plocha: 6354,35 ha

M 1 : 10.000

Mapa č. 1.: Trasa plánovanej komunikácie a mosta spolu s "Údolím Ipľa" HUDI 20026 zachovania prírody mimoriadneho významu.

M 1 : 10.000

Mapa č. 2.: Trasa plánovanej komunikácie a mosta spolu s "Údolím Ipľa" HUDI 20026 s územím ochrany vtákov mimoriadneho významu.

2.2. Druhy, prípadne biotopy európskeho významu, na ktoré môže vplývať projekt alebo investícia

Významné druhy, biotopy a vtáacie druhy území Natura 2000 HUDI20026 és HUDI10008 „Údolie Ipľa“

tabuľka č. 1.: Významné biotopy.

Kód	Názov biotopu	Podmienka
3130	Oligotrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou tried Littorelletea uniflorae alebo Isoeto-Nanojuncetea (Littorelletea uniflorae alebo Isoeto- Nanojuncetea)	B
3150	Prirodzené eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a /alebo ponorených cievnatých rastlín typu Magnopotamion alebo	B

Kód	Názov biotopu	Podmienka
	Hydrocharition	
3160	Prirodzené dystrofné stojaté vody	C:
6250	<i>Panónske travinnobylinné porasty na spraši</i>	D
6410	<i>Bezkolencové lúky (Molinion caeruleae)</i>	D
6430	<i>Vlhkomilné vysokobylinné lemové spoločenstvá na poriečnych nivách od nížin do alpínskeho stupňa</i>	D
6510	Nížinné a podhorské kosné lúky	B
7230	Slatiny s vysokým obsahom báz	B
91F0	Lužné dubovo-brestovo-jaseňové lesy okolo nížinných riek	B
91E0	* Lužné vrbovo-topoľové a jelšové lesy	B
6260	* Panónske travinnobylinné porasty na pieskoch	B
6440	Aluviálne lúky zväzu Cnidion venosi	A

tabuľka č. 2.: Významné druhy

Kód	Názov druhu	Veľkosť populácie		Podmienka
		min.	max.	
1993	mllok dunajský (Triturus dobrogicus)			C:
1220	korytnačka močiarna (Emys orbicularis)	500	500	C:
1188	kunka červenobruchá (Bombina bombina)			C:
1157	hrebenačka pásavá (Gymnocephalus schraetzer)	2000	2000	C:
1134	lopatka dúhová (Rhodeus sericeus amarus)	5000	5000	C:
2511	hrúz Kesslerov (Gobio kessleri)			C:
1138	Mrena stredomorská (Barbus meridionalis)	500	1000	C:
1124	hrúz bielo plutvový (Gobio albipinnatus)	2000	2000	C:
2555	hrebenačka vysoká (Gymnocephalus baloni)			C:
1145	čik európsky (Misgurnus fossilis)	1000	1000	C:
1146	plž podunajský (Sabanejewia aurata)	1000	1000	B
1160	kolok vretenovitý (Zingel streber)	500	500	C:
1059	modráčik krvavcový (Maculinea teleius)			C:
1032	korýtko riečne (Unio crassus)	200	500	C:
4064	teodox pásavý (Theodoxus transversalis)			C:
4045	šidielko (Coenagrion ornatum)	200	200	C:
1037	klinovka hadia (Ophiogomphus cecilia)	200	200	B
1337	<i>bobor vodný (Castor fiber)</i>			D
1323	netopier veľkouchý (Myotis bechsteini)			C:
1307	netopier ostrouchý (Myotis blythii)			C:
1355	vydra riečna (Lutra lutra)	5	5	C:
1321	netopier brvitý (Myotis emarginatus)			C:
1318	netopier pobrežný (Myotis dasycneme)			C:
1303	podkovár malý (Rhinolophus hipposideros)			C:
1324	netopier obyčajný (Myotis myotis)			C:

Kód	Názov druhu	Veľkosť populácie		Podmienka
		min.	max.	
1310	lietavec sťahovavý (<i>Miniopterus schreibersi</i>)			C:
1308	uchaňa čierna (<i>Barbastella barbastellus</i>)			C:
1304	podkovár veľký (<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>)			C:
1305	podkovár južný (<i>Rhinolophus euryale</i>)			C:

tabuľka č. 3.: Významné druhy vtákov

Kód	Názov druhu	Veľkosť populácie		Podmienka
		min.	max.	
A293	trsteniarik tamariškový (<i>Acrocephalus melanopogon</i>)	5	10	D
A056	kačica lyžičiarka (<i>Anas clypeata</i>)	100	300	C:
A052	kačica chrapka (<i>Anas crecca</i>)	500	1000	C:
A053	kačica divá (<i>Anas platyrhynchos</i>)	3000	10000	C:
A055	kačica chrapačka (<i>Anas querquedula</i>)	300	1000	A
A051	kačica chriplavka (<i>Anas strepera</i>)	50	100	C:
A043	hus divá (<i>Anser anser</i>)	50	150	D
A042	hus malá (<i>Anser erythropus</i>)	1	1	C:
A039	hus siatinná (<i>Anser fabalis</i>)	1000	10000	B
A255	chrastiar hnedkavý (<i>Anthus campestris</i>)			D
A222	myšiarka močiarna (<i>Asio flammeus</i>)	0	1	D
A059	chochlačka sivá (<i>Aythya ferina</i>)	300	500	C:
A061	chochlačka vrkočatá (<i>Aythya fuligula</i>)	100	300	C:
A060	chochlačka bielooká (<i>Aythya nyroca</i>)	5	10	C:
A396	bernikla červenokrká (<i>Branta ruficollis</i>)	1	3	C:
A067	hlaholka severská (<i>Bucephala clangula</i>)	10	50	D
A196	čorík bahenný (<i>Chlidonias hybridus</i>)	5	10	D
A197	čorík čierny (<i>Chlidonias niger</i>)	10	50	C:
A030	bocian čierny (<i>Ciconia nigra</i>)	50	150	B
A081	kaňa močiarna (<i>Circus aeruginosus</i>)	15	20	C:
A082	kaňa sivá (<i>Circus cyaneus</i>)	10	30	C:
A207	holub skalný (<i>Columba oenas</i>)	100	500	D
A231	krakľá belasá (<i>Coracias garrulus</i>)	1	3	D
A238	d'ateľ prostredný (<i>Dendrocopos medius</i>)	5	10	D
A429	d'ateľ hnedkavý (<i>Dendrocopos syriacus</i>)	10	15	C:
A236	tesár čierny (<i>Dryocopus martius</i>)	3	5	D
A027	beluša veľká (<i>Egretta alba</i>)	50	500	C:
A026	beluša malá (<i>Egretta garzetta</i>)	0	1	D
A103	sokol sťahovavý (<i>Falco peregrinus</i>)	1	3	D
A097	sokol kobcovitý (<i>Falco vespertinus</i>)	5	10	D

Kód	Názov druhu	Veľkosť populácie		Podmienka
		min.	max.	
A153	močiarnica mekotavá (<i>Gallinago gallinago</i>)	100	500	D
A022	bučiačik močiarny (<i>Ixobrychus minutus</i>)	10	30	C:
A075	orliak morský (<i>Haliaeetus albicilla</i>)	3	5	C:
A339	strakoš kolesár (<i>Lanius minor</i>)	5	10	C:
A176	čajka čierňohlavá (<i>Larus melanocephalus</i>)	1	5	D
A156	brehár čierňochvostý (<i>Limosa limosa</i>)	50	100	C:
A246	škvrňanik stromový (<i>Lullula arborea</i>)			D
A272	slávik modrák (<i>Luscinia svecica</i>)	0	1	D
A068	potápač malý (<i>Mergus albellus</i>)	5	10	D
A160	hvizďák veľký (<i>Numenius arquata</i>)	10	50	D
A158	hvizďák malý (<i>Numenius phaeopus</i>)	5	10	D
A023	chavkoš nočný (<i>Nycticorax nycticorax</i>)	10	30	C:
A214	výrik mindanajský (<i>Otus scops</i>)	5	10	C:
A094	kršiak rybár (<i>Pandion haliaetus</i>)	1	3	C:
A323	fúzatka trstinová (<i>Panurus biarmicus</i>)	5	10	D
A151	bojovník bahenný (<i>Philomachus pugnax</i>)	500	1500	C:
A234	žlna sivá (<i>Picus canus</i>)	1	3	D
A140	kulík zlatý (<i>Pluvialis apricaria</i>)	300	500	C:
A006	potápka červenokrká (<i>Podiceps grisegena</i>)	0	1	D
A008	potápka čiernokrká (<i>Podiceps nigricollis</i>)	1	10	C:
A120	chriašť malý (<i>Porzana parva</i>)	20	50	C:
A119	chriašť bodkovaný (<i>Porzana porzana</i>)	10	20	B
A118	chriašť vodný (<i>Rallus aquaticus</i>)	20	40	D
A336	kúdeľníčka lužná (<i>Remiz pendulinus</i>)	50	100	C:
A249	brehuľa hnedá (<i>Riparia riparia</i>)	300	1000	C:
A193	rybár riečny (<i>Sterna hirundo</i>)	1	5	D
A307	penica jarabá (<i>Sylvia nisoria</i>)	100	150	C:
A004	potápka malá (<i>Tachybaptus ruficollis</i>)	50	100	C:
A166	kalužiak močiarny (<i>Tringa glareola</i>)	300	500	B
A162	kalužiak červenonohý (<i>Tringa totanus</i>)	10	15	C:
A127	žeriav popolavý (<i>Grus grus</i>)	20	100	D
A029	volavka purpurová (<i>Ardea purpurea</i>)	10	15	C:
A031	bocian biely (<i>Ciconia ciconia</i>)	30	50	C:
A084	kaňa popolavá (<i>Circus pygargus</i>)	5	10	C:
A229	rybárik riečny (<i>Alcedo atthis</i>)	30	50	B
A021	bučiak veľký (<i>Botaurus stellaris</i>)	10	30	C:
A511	sokol rároh (<i>Falco cherrug</i>)	1	2	D
A122	chrapkáč poľný (<i>Crex crex</i>)	5	50	C:
A338	strakoš obyčajný (<i>Lanius collurio</i>)	150	200	C:
A041	hus bieločelá (<i>Anser albifrons</i>)	1000	10000	C:

Poznámka: druhy s označením D uvedené v stĺpci Kritérium sú významné druhy vyskytujúce sa na území Natura 2000, ale ich veľkosť populácie nedosahuje minimálnu veľkosť potrebnú pre kategóriu významné.

Biotopy a druhy vyznačené hrubým písmom sú dotknuté investíciou priamo.

3. Projekt alebo investícia

3.1. Predstavenie projektu alebo investície vplývajúcej na územie Natura 2000, určenie cieľov

Vyhotovenie cesty s nízkou intenzitou premávky vychádzajúcej z obce Drégelypalánk v dĺžke 1544 m a mosta cez rieku Ipeľ s maximálnou dĺžkou 35,8 m, ktoré realizuje rekonštrukciu hraničného priechodu fungujúcej v predchádzajúcom období aktívne.

3.2. Rozmer, význam a plánovaná doba projektu alebo investície

Rozmer investície: Most šírky 4,93 m dĺžky 35,8 m so šírkou povrchu 5 m s krajinou na každej strane 1m, komunikáciou o dĺžke 1544 m mimo inundačného územia so systémom priekopy s nízkou hustotou premávky.

Význam investície: regionálneho významu

Plánovaná doba realizácie, ďalej plánovaný dátum odovzdania do premávky možno očakávať v období medzi 2017 až 2019.

3.3. Priestorový rozsah projektu alebo investície, veľkosť použitého územia, a spôsobeného vplyvu

Priestorový rozsah:

Cesta bude vybudovaná s priemernou šírkou vozovky 5 m. S výstavbou krajnic bude zaberať definitívne 7 m široký pruh, spolu s násypom a priekopami asi 10-20 m široký pruh. Celková dĺžka investície predstavuje 1544 m, z čoho sa dotýka územia Natura 2000 v dĺžke 520 m. Dĺžka mosta bude 35,8 m, šírka 4,93 m. Úsek brehu dotýkajúceho sa s mostom cez rieku Ipeľ bude posilnený kamenným násypom, pričom pod mostom bude breh posilnený kamenným paplónom. Násyp mosta bude stabilizovaný kamenným násypom.

Územia Natura 2000 zabrané investíciou, a očakávateľný rozmer investície:

Počas výstavby nastane na území zachovania prírody mimoriadneho významu "Údolia Ipľa" HUDI20026 a mimoriadneho územia ochrany vtákov HUDI10008, ak počítame s pruhom 20 m na celkovej ploche 8.708 m² priamy záber územia.

tabuľka č. 4.: Oblasti Natura 2000 použité počas plánovanej investície, biotopy a druhy.

Miesto použitia	Rozmer použitia (m ² alebo počet druhov)
záber územia HUDI20026 Natura 2000 (m ²)	8708
záber územia HUDI10008 Natura 2000 (m ²)	8708
Záber územia významnými druhmi (m ²)	6899 (6440, 91E0*)

Zaťaženie významného druhu - okrem vtákov (počet druhov)	3
Zaťaženie vtákov významného druhu (počet druhov)	7

M 1 : 10.000

Mapa č. 3.: Dotknutosť Natura 2000 na území zachovania prírody mimoriadneho významu "Údolie Ipl'a" (označené červenou farbou).

Veľkosť spôsobeného vplyvu:

Priame územie vplyvu

Cesta bude vybudovaná s priemernou šírkou koruny 7 m, ku ktorej sa budú pripájať na oboch stranách krajnice v dĺžke 1544 m, ďalej svah násypu, priepusty a odvodňovacie priekopy na oboch stranách. Dĺžka mosta bude 35,8 m, šírka 4,93 m. Za priame územie vplyvu sme teda považovali územie dotknuté stavebnými prácami zaťažené skutočnou činnosťou. V ohľadom na vyššie uvedené sme určili priame územie vplyvu v pruhu o šírke 20 m.

Nepriame územie vplyvu

Ohraničenie priameho územia vplyvu na území Natura 2000 z pohľadu významných druhov môže predstavovať v jednotlivých biotopov a chránených druhov značne odlišne veľké územia. V prípade mokrého biotopu môže byť územie nepriameho vplyvu omnoho väčšie ako v prípade terestrálnych biotopov.

V prípade lokálne vyskytujúcich sa, nie vagilných druhov, pohybujúcich sa na malom území, predstavuje veľkosť nepriameho územia vplyvu často krát identickú veľkosť ako nepriameho územia vplyvu, kým u druhoch vagilných, pohybujúcich sa na veľkej ploche, fotofilných a sťahovavých druhoch alebo žijúcich vo vode je nepriame územie vplyvu omnoho väčšie. Na jednotlivé druhy vplývajú rôzne vplyvy odlišným spôsobom. V prípade druhov citlivých na narušenie môže predstavovať už samotná prítomnosť ľudí značný vplyv (napr. dravé vtáky), kým u iných druhoch predstavujú zdroj nebezpečenstva hluk a svetlá, alebo práve doprava (napr. sťahovavé druhy, poľné druhy vtákov, obojživelníky).

S ohľadom na vyššie uvedené sme určili nepriame územie vplyvu v priemernej šírke 100 - 100 m na každej strane od osi komunikácie.

3.4. Predstavenie pravdepodobného trvania realizácie projektu alebo investície, ako aj vplyvov, s ktorými možno počítať počas realizácie

Plánovaná doba realizácie, ďalej plánovaný dátum odovzdania do premávky možno očakávať v období medzi 2017 až 2019.

V období realizácie investície sa musíme zaoberať predovšetkým s vplyvmi spôsobenými výstavbou, medzi ktorými sa nachádzajú dočasné účinkujúce reverzibilné, ako aj dlhodobejšie irreverzibilné účinky. Ako pri realizácii každého technického objektu, je práve obdobie výstavby, ktoré predstavujú najväčšiu záťaž v živej prírode daného územia. Počínajúc od nástupu stavebných mechanizmov až po prípravu pracovného úseku, dolovanie materiálu, ako aj samotná výstavba spôsobuje značnú zmenu stavu v charaktere oblasti výstavby. Vtedy vzniknú tie rany v krajine a pôde, ktorých regenerácia je pomalý proces.

Najvýznamnejším zákrokom je očistenie staveniska od vegetácie prípadne vykonávanie ďalších zemných prác. Počas toho vznikajú otvorené povrchy pôdy, ktoré začnú zarastať rýchlo burinou. V procese budú zapojené druhy buriny okolitých oblastí. V každom prípade treba počítať na to, že sa objavia invazívne druhy, ktoré môžu predstavovať potencionálne nebezpečenstvo aj na územia Natura 2000. Rozširovaniu invazívnych rastlín vyhovuje vytvorenie nových obrúb. V okolí líniových stavieb, teda aj v prostredí verejných komunikácií možno zistiť rozširovanie viacerých druhov, čo možno predpokladať aj na skúmanom území.

Počas realizácie treba počítať s rozšírením nasledovných invazívnych rastlín:

- zlatobyl' obrovská (*Solidago gigantea*) – na celom úseku: vďaka rozloženiu humusovej vrstvy infikovanej rizómami počas zemných prác, ako aj pomocou semien sa môže objaviť na skoro všetkých úrodných miestach. Je schopný vytvoriť prirodzenú vegetáciu. Kosením možno dobre udržiavať na uzde, ale úplne ho nemožno odstrániť, nakoľko na krajniciach zostanú vždy výhonky schopné rozmnožiť sa. Vyskytuje sa na mnohých miestach údolia Ipľa, preto nemožno vylúčiť ani tu jeho výskyt.

- astra vrbovitá (Aster x lanceolatus) – pozdĺž toku Ipel': môže sa objavovať na otvorených povrchoch pôdy pomocou semena. Tvorí homogénne sústavy predovšetkým v lužných lesoch a ich okrajoch, čím pretvára prírodné spodné rastlinstvo. V okolí plánovanej investície sa už vyskytuje, preto s jeho prítomnosťou treba počítať v každom prípade. Nakoľko spodné časti lužných lesov nemožno kosiť, preto je otázny spôsob jeho utlmenia.

Utlmenie jednotlivých invazívnych rastlín, zabránenie ich rozširovania možno dosiahnuť opatreniami navrhnutých u jednotlivých druhov. Objavenie sa invazívnych rastlín možno považovať za prechodný vplyv iba vtedy, ak sa postará o ich ničenie, a zabráni ich rozširovaniu.

Kvôli skládkam vzniknutých z dôvodu zemných prác, a ostatných prác výstavby (napr. umiestnenie humusu, stavebných materiálov) môžu byť narušené aj územia mimo trás.

Počas výstavby treba počítať s vyššou premávkou ťažkých nákladných vozidiel spôsobených prepravou a výstavbou, čo môže spôsobiť dočasne vyššie zaťaženie prvkov životného prostredia (znečistenie ovzdušia, vyššie emisie hluku, atď.). Tieto vplyvy dočasne aj na živú prírodu, takže počas výstavby treba počítať s tým, že zvieratá odídu z územia, prípadne sa zmení ich chovanie. Aj pravidelná prítomnosť ľudí súvisí s rušivým vplyvom, takže aj dôsledkom toho môže byť odchod určitých druhov.

Medzi prechodné vplyvy možno zaradiť aj odstránenie rastlín z pracovných plôch. Svahy, a ostatné, otvorené pracovné procesy sa regenerujú časom postupným spôsobom.

- Počas doby výstavby opúšťa väčšina stavovcov svoje predchádzajúce obvyklé miesta, teritóriá. Po výstavbe sa môžu objaviť na postupne regenerujúcich sa územiach opätovne jednotlivé druhy.

3.5. Predstavenie objektov potrebných pre realizáciu projektu alebo investície

Nemáme žiadne vedomosti o plánovaní nejakého objektu na 20 m pruh priameho územia vplyvu od územia Natura 2000.

3.6. Predstavenie prírodného stavu na území vplyvu investície

Popis prírodného stavu na území vplyvu investície, mapy znázorňujúce príslušných biotopov na území vplyvu, možno výskytu jednotlivých významných druhov, ako aj ich charakteristiku prezentujeme v kapitole č. 4.1., spolu s analýzou možných zmien v ich stavoch. Tu poskytujeme krátku charakteristiku o skúmaných územiach Natura 2000.

Územia s cieľom ochrany biotopov, ako aj Natura 2000 sa väčšinou vzájomne prekrývajú, preto poskytujem o týchto dvoch spoločnú charakteristiku.

V údolí Ipľa sa nachádzajú popri živej, meanderujúcej rieke močaristé lúky, piesočnaté trávnaté plochy, a lužné lesy. Žijú tu na európskej úrovni také významné druhy, ako kotúľka štíhla, klínatka rohatá, korýtko riečne, teodox pásavý, mrena

stredomorská, kolok vretenovitý, čík balkánsky, hrebenačka pásavá, hrúz Kesslerov, čík európsky, vydra a korytnačka močiarna, pričom ich existenciu zabezpečuje s cieľom zachovania biotopu územie Natura 2000.

Z ornitologického hľadiska poskytuje územie biotopu takým druhom, ako chrapkáč poľný, rybárik riečny, rôznych druhov husí a kačice, ako aj vtákov žijúcich na brehu rieky. Údolie Ipľa poskytuje miesto pre hniezdenie a získavanie potravy väčšiny druhov, pre iné druhy slúži ako bezpečné útočisko počas oddychu pri sťahovaní.

Zdroj: <http://natura2000.eea.europa.eu/>

3.7. Popis spoločenských, ekonomických dôsledkov projektu alebo investície

Krátke zhrnutie spoločensko-ekonomických vplyvov plánovaného mosta cez rieku Ipeľ a prípojnej komunikácie:

- zlepšenie medzinárodnej prístupnosti krajiny,
- zlepšenie regionálnej dostupnosti,
- zvyšovanie bezpečnosti dopravy, nakoľko bude vybudovaný v prevedení patričného priečného profilu
- zlepšenie a rozšírenie kontaktov s okolitými štátmi, a spoločensko-ekonomického rozvoja,
- pomoc pri realizácii cieľov rozvoja územia.

4. Nepriaznivé vplyvy investície

4.1. Očakávaná zmena prírodného stavu po realizácii investície, alebo v dôsledku realizácie

Zmenu prírodného stavu možno odhadnúť na základe poznatkov o súčasnom stave, preto poskytujeme krátku charakteristiku o biotopoch dotknutých investíciou.

Na začiatku projektového úseku prechádza plánovaná cesta v intraviláne, potom po existujúcej poľnohospodárskej ceste, pričom na násype tejto cesty nájdeme vysoké, burinou zarastené rastlinstvo, s okrajmi stromov a kríkov.

Na topoľoch nachádzajúcich sa pozdĺž cesty sa môže prejavovať aj *dateľ hnedkavý*, ktorý je významným druhom Natura 2000 (*Dendrocopus syriacu*).

fotografia č. 1: Poľnohospodárska cesta na začiatku projektového úseku (U11) s nevýrazným pruhom stromov a kríkov, a burinovým rastlinstvom na násype

Štrkovú poľnohospodársku cestu opúšťa trasa pri úseku 0+750 km, kde vstupuje na územie Natura 2000. Plánovaná komunikácia prechádza cez aluviálne lúky zväzu Cnidion venosi (D34, 6440) územia Natura 2000, ktoré sa používa ako územie na kosenie – evidovaná ako poľná cesta. V tráve v stredne zlom stave močiaristej lúky koseného pravidelne sa vyskytuje často pakost český (*Cirsium arvense*). Na hlbšie položených častiach sa objavuje chrastica trst'ovitá (*Phalaroides arundinacea*), kým suchšie oblasti disponujú už charakterom lúky na kosenie s francúzskym pýrom.

Na poľnohospodárskej stope, ktorá s opäť zatravnila, a v jej blízkosti môžeme pozorovať rastlinné druhy odolné udupaniam.

Spomedzi chránených živočísnych druhov Natura 2000 predstavuje toto územie biotop – predovšetkým v nepokosených okrajových častiach s vysokou burinou – pre ohniváček veľký (*Lycaena dispar*).

Toto územie predstavuje dôležité miesto pre získanie potravy a hniezdenie pre mnohé druhy výhnamých druhov vtákov Natura 2000, ako napr. bocian biely (*Ciconia ciconia*), kaňa močiarna (*Circus eruginosus*), beluša veľká (*Egretta alba*), v období sťahovania bocian čierny (*C. nigra*), kaňa sivá (*C. cyaneus*), druhom kalužiakovcom (*Tringa spp.*), a orliak morský (*Haliaetus albicilla*).

Jedným z najvzácnejších druhov vtákov údolia Ipľa je chrapkáč poľný (*Crex crex*), ktorý hniezdi na lúkach, močaristých lúkach. O liahni na skúmanom území nedisponujeme konkrétnym údajom, ale na základe biotopu treba s ním počítať ako potencionálnym liahniacim druhom. Usadzuje sa počas povodňových rokov s menšou pravdepodobnosťou, ako počas suchších rokov, kedy sú zaplavené pastviny počas dlhšej doby.

fotografia č. 2: Kosené aluviálne močiaristé lúky (D34, 6440) s burinovým rastlinstvom znášajúcim udupanie na približujúcej sa stope.

Na ľavej strane plánovanej komunikácie, v okolí násypu starej cesty a v okolí násypu vidíme flák lužného lesa (J4), ďalej pri ceste pruh sviežej a mokrej krovinatej plochy (P2a). Na násype cesty sa tiahne nekosená močaristá lúka, na okraji sú rôzne druhy kríkov a stromov, so škvrnami vysokých burín a vodným rastlinstvom. Na vyššie položených častiach sa nachádza ostrica srstnatá (*Carex buekii*). Na ostatných častiach tvoria okraj ostružina ožinová (*Rubus caesius*), pichliač poľný (*Cirsium arvense*), kosatec žltý (*Iris pseudacorus*), chrastica trstovitá (*Phalaroides arundinacea*), prhl'ava dvojdomá (*Urtica dioica*), povoja plotná (*Calystegia sepium*).

Spomedzi významných druhov sme spozorovali na okraji lesíka strakoša obyčajného (*Lanius collurio*).

V okraji nekosennej lúky s vysokou burinou nachádza svoje životné podmienky už spomínaný ohniváček veľký (*L. dispar*).

fotografia č. 3: Výškové, burinou zarastené bylinné rastlinstvo na okraji lesného pruhu.

fotografia č. 4: Okosená, močaristá lúka (D34, 6440) na juh od plánovanej trasy.

Pri úseku 1+000 km prechádza trasa vedľa umelého jazera, a križuje odvodňovaciu priekopu vychádzajúcu z jazera. Úzky pruh rias na brehu jazera, na okraji vidieť rastliny vôd a močarísk (B2). V rastline vôd a močarísk sa vyskytuje vedľa steblovky vodnej (*Glyceria maxima*) ježohlav vzpriamený (*Sparganium erectum*) a štiavec korský (*Rumex hydrolapathum*).

Spomedzi významných druhov sa vyskytujú v plytšej časti pri brehu, vo vysušujúcich sa zátokách predovšetkým ropuchy (*Bufo spp.*), rosnička zelená (*Hyla arborea*) a „vodné žaby“ (*Rana spp.*), ako aj významný druh Natura 2000 kunka žltobruchá (*Bombina bombina*) a mlok dunajský (*Triturus dobrogicus*).

Spomedzi vtáčích druhov Natura 2000 poskytuje zóna brehu dobré miesto na získavanie potravy mnohým druhom: bocian biely (*C. ciconia*), bocian čierny (*C. nigra*), bučičík močiarný (*Ixobrychus minutus*), kaňa močiarna (*C. aeruginosus*), pričom otvorená voda zase pre kačicu divú (*Anas platyrhynchos*), a kačicu chrapku (*A. crecca*).

Ohniváček veľký (*L. dispar*) je druhom Natura 2000, ale nie významným druhom, ktorý sa vyvíja v pobrežnej zóne.

fotografia č. 5: Umelé jazierko (U9m) s rastlinstvom vôd a močarísk (B2) na sever od trasy.

Po zanechaní jazera a jeho odvodňovacej priekopy sa dostaneme cez močaristú lúku k aleji vrb pri Ipli (RA) a územiu pásu lužného lesa (J4) (1+080-1+120 km).

Lužný les tvorí iba úzky pás na obidvoch stranách jazera. Na úrovni koruny stromov sa vyskytuje vedľa vrb bielej (*Salix alba*), a vrb krehkej (*Salix fragilis*) na slovenskej strane aj topoľ kanadský (*Populus x euramericana*). Úroveň kríkov je nízka, úroveň trávy narušená.

Preskúmali sme vrbu dotknutého lužného lesa, či sa vyskytujú v stromoch spadajúcich do trasy druhy obývajúce bütľaviny Natura 2000 v stromoch. Na dotknutom úseku sme nenašli strom disponujúcim bütľavinou, alebo odlámajúcou sa kôrou, v ktorých sa môžu usadiť netopiere, alebo iné vtáacie druhy obývajúce bütľaviny.

fotografia č. 6: Úzky pás lužných vrbovo-topoľových a jelšových lesov na brehu rieky Ipeľ (J4, 91E0*).

K vode sa možno dostať cez strmý svah. Kamenné piliere bývalého mosta možno nájsť na oboch stranách.

Významné druhy rýb sme skúmali v rieke Ipeľ na základe údajov odbornej literatúry. Ohľadne vodného územia Ipľa disponujeme predovšetkým údajmi z literatúry. Na úseku rieky Ipeľ pri Drégelypalánk bolo zistených na základe výskumov fauny rýb množstvo druhov chránených rýb Natura 2000, z ktorých žije v rieke veľká populácia. Takýmito druhmi sú napr. kolok vretenovitý (Zingel streber), mrena stredomorská (*Barbus meridionalis*), hrúz bieloplutvý (*Gobio albipinnatus*), alebo hrúz Kesslerov (*Gobio kessleri*).

Spomedzi vodných bezstavovcov je významným druhom Natura2000 korýtko riečne (*Unio crassus*), z ktorého žije významná populácia v rieke Ipeľ.

Spomedzi druhov stavovcov treba vyzdvihnúť vidru (*Lutra lutra*), ktorá sa vyskytuje aj na dotknutom úseku rieky Ipeľ, ďalej rieka zabezpečuje pre druh dôležitú cestu pre vandrovanie.

fotografia č. 7: Koryto rieky Ipeľ so zbytkami starého mosta v pozadí.

Očakávateľná zmena v biotopoch:

Predstavuje spolu 6.899 m² plochy významného biotopu (6440, 91E0*), z čoho predstavujú 5.427 m² 6440 Aluviálne lúky zväzu Cnidion venosi a 1.472 m² 91E0* lužné vrbovo-topoľové a jelšové lesy (biotop mimoriadneho významu). Rozloha biotopu na území zachovania prírody mimoriadneho významu „Údolie Ipľa“ predstavuje 356,37 ha, takže 1.472 m² nepredstavuje značné zníženie rozlohy (0,2 %).

Očakávateľná zmena vo významných rastlinných druhoch Natura 2000 chránených domácimi právnymi predpismi:

Trasa sa nedotýka biotopu rastlinného druhu, čím sa nerealizuje priame zaťaženie.

Očakávateľná zmena vo významných živočíšnych druhoch Natura 2000 chránených domácimi právnymi predpismi:

V prípade kunky žltobruchej a mloku dunajského nie je dotknutosť biotopu, ale cesta môže zabrániť v ich prechodu na miesto jesenného / jarného párenia / miesta na prezimovanie, narastá ohrozenosť jedincov počas prechodu.

Spomedzi významných druhov Natura 2000 biotop chrapkáča sa zníži v malej miere, narušenosť sa zvýši. Dokončením investície sa zníži šanca ich usadenie na území.

Narušenosť miesta získavania potravy v prípade bociana bieleho, čierneho, kane močiarnej, rybárika riečneho, strakoša obyčajného, datľa hnedkavého, a bučičika močiarneho pravdepodobne narastie. To predstavuje skôr v období realizácie dočasnú narušenosť, v období prevádzkovania si druhy zvyknú lepšie na dopravu, miera narušnosti sa zníži značným spôsobom.

V prípade významných druhov rýb môže predstavovať vplyv posilnenie dna koryta kamenným násypom, dnovej prehrádzky rušivým momentom pre tu žijúce chránené druhy rýb. Nad kamenným násypom možno očakávať usadenie bahna, kým pod ním z dôvodu rýchlejšiemu prúdeniu vymývanie. Povrch dna koryta s kamenným násypom predstavuje výhodné životné podmienky pre invazívne sa rozmnožujúcu komunitu neogobiusovcov, čo sa prejavuje v prirodzených komunitách rýb ako cudzí druh rýb. Posúdenie miery záporného vplyvu možno ťažko posúdiť, rušivý vplyv ale možno predpokladať.

4.2. Prezentácia vplyvov na biotopy a druhy slúžiacich ako podklad pre posúdenie významnosti na území Natura 2000 s mapovými prílohami

Dotknutosť významných biotopov a druhov územia Natura 2000 pre územie zachovania prírody a mimoriadnej ochranného územia vtákov HUDI20026 és 10008 „Údolie Ipľa“:

Trasa plánovanej komunikácie a mosta sa dotýka v rámci priameho územia vplyvu významného biotopu.

M 1 : 10.000

Mapa č. 4.: Biotopy významného a spoločenského charakteru na území Natura 2000 a v rámci územia vplyvu.

Spomedzi významných druhov sú dotknuté nepriamo kunka žltobruchá (*Bombina bombina*), mlok dunajský (*Triturus dobrogicus*) a významné druhy rýb, kým trasa sa dotýka potenciálneho biotopu chrapkáča poľného (*Crex crex*), u týchto druhov možno očakávať vyššie zaťaženie.

4.3. Očakávateľné vplyvy na biotopy a druhy spoločenského významu, slúžiace ako základ pre vymedzenie územia Natura 2000 a ich odhadnutá miera:

Biotopy:

Štatút biotopov spoločenského významu, ale nie významných na skúmanom území (v tabuľke č. 1. označené písmenom D):

Spomedzi biotopov spoločenského významu uvedených v tabuľke č. 1. kapitoly 2.3. sa nižšie uvedené síce vyskytujú na území Natura 2000, ale ich rozloha nedosahuje veľkosť potrebnú pre kategóriu významnosti:

6250 Panónske travinnobylinné porasty na spraši, 6410 Bezkolencové lúky (*Molinion caeruleae*), 6430 Vlhkomilné vysokobylinné lemové spoločenstvá na poriečnych nivách od nížin do alpínskeho stupňa

Postavenie biotopov na skúmanom území: V rámci územia vplyvu investície sa nevyskytujú.

Očakávateľné vplyvy investície: Nemožno očakávať záporný efekt.

Významné biotopy:

3150 Prirodzené eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a /alebo ponorených cievnatých rastlín typu *Magnopotamion* alebo *Hydrocharition*, 3160 Prirodzené dystrofné stojaté vody, 7230 Slatiny s vysokým obsahom báz, 91F0 Lužné dubovo-brestovo-jaseňové lesy okolo nížinných riek 6260, * Panónske travinnobylinné porasty na pieskoch, 6510 Nížinné a podhorské kosné lúky

Postavenie biotopov na skúmanom území: V rámci územia vplyvu investície sa nevyskytujú.

Očakávateľné vplyvy investície: Nemožno očakávať záporný efekt.

6440 Aluviálne lúky zväzu *Cnidion venosi*

Postavenie biotopu na skúmanom území: Biotop vyskytujúci sa často v inundačnom území Ipľa vo veľkých rozlohách, čo predstavuje aj v rámci vplyvu územia významný biotop. Ich stavy sú väčšinou využívané v poľnohospodárstve, sú kosené a slúžia ako pastviny. Najcharakteristickejším javom degradácie je rozmnoženie a pichliača roľného (*Cirsium arvense*), čo sa stáva väčšinou z dôvodu zlej praxe v kosení. Aj v rámci územia vplyvu nachádzame jeho stredne degradovaný typ.

Očakávateľné vplyvy investície: Rozloha významného biotopu sa zníži o 5.427 m². Pozdĺž cesty možno očakávať ďalšie rozmnoženie buriny, používanie územia sa zruší medzi starou a novou cestou, čo bude výhodné pre ďalšie rozmnoženie buriny. Cesta s násypom, ako aj most spolu s násypom zmení odtokové pomery počas povodní, čo bude mať vplyv aj na rastlinstvo močaristej lúky. Nad násypom sa budú vytvárať vyššie úrovne vôd, prúdenie sa zníži, a možno očakávať ukladanie splavín vo väčšej miere, čo zmení skladbu rastlinstva.

91E0 * Lužné vrbovo-topoľové a jelšové lesy

Postavenie biotopu na skúmanom území: Lužné lesy sa vyskytujú pozdĺž rieky Ipľa iba v malých rozmeroch, a mnoho z nich má charakter na brehu rieky iba ako alej. Z

dôvodu malej rozlohy a druhotnému charakteru sú v stredne deštruovanom stave, sú infikované mnohými invazívnymi rastlinami (beztvarec krovitý (*Amoprha fruticosa*), jaseňovec javorolistý (*Acer negundo*), ježatec laločnatý (*Echinocystis lobata*), astra kopijovitolistá (*Aster x anceolatus*), magas zlatobýl obrovský (*Solidago gigantea*). V rámci územia vplyvu je zastúpený iba s charakterom aleje, spodné rastlinstvo nie je zastúpené vysokým počtom druhov, s dominanciou žihľavy.

Očakávané vplyvy investície: Rozloha biotopu sa zníži o 1.472 m², a nebezpečenstvo infikovania invazívnymi rastlinami narastie z dôvodu narušeniu.

Tabuľka č. 5.: Súhrnná tabuľka o očakávaných vplyvoch vyvíjaných na biotop

Kód	Názov biotopu	Miera vplyvu
3130	Oligotrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou tried Littorelletea uniflorae alebo Isoeto-Nanojuncetea (Littorelletea uniflorae alebo Isoeto- Nanojuncetea)	
3150	Prirodzené eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a /alebo ponorených cievnatých rastlín typu Magnopotamion alebo Hydrocharition	
3160	Prirodzené dystrofné stojaté vody	
6250	Panónske travinnobylinné porasty na spraši	
6410	Bezkolencové lúky (<i>Molinia caerulea</i>)	
6430	Vlhkomilné vysokobylinné lemové spoločenstvá na poriečnych nivách od nížin do alpínskeho stupňa	
6510	Nížinné a podhorské kosné lúky	
7230	Slatiny s vysokým obsahom báz	
91F0	Lužné dubovo-brestovo-jaseňové lesy okolo nížinných riek	
91E0	* Lužné vrbovo-topoľové a jelšové lesy	
6260	* Panónske travinnobylinné porasty na pieskoch	
6440	Aluviálne lúky zväzu <i>Cnidion venosi</i>	

Vysvetlivky:

	Nemožno očakávať záporný efekt
	Možno očakávať prechodne záporný vplyv, dočasné narušenie
	Možno očakávať trvalý záporný efekt
	Možno očakávať eliminujúci vplyv, značne záporný efekt.

Druhy:

Spomedzi významných druhov uvedených v tabuľke sa nižšie uvedené druhy síce vyskytujú na území Natura 2000, ale ich **veľkosť stavu nedosahuje veľkosť potrebnú pre kategóriu významnosti**: (v tabuľke č. 2. a 3. sme označili kurzívou a šedou farbou)

bobor vodný (Castor fiber), trsteniarik tamariškový (Acrocephalus melanopogon), hus divá (Anser anser), chrastiar hnedkavý (Anthus campestris), myšiarka močiarna (Asio flammeus), hlaholka severská (Bucephala clangula), čorík bahenný (Chlidonias hybridus), holub skalný (Columba oenas), krakľa belasá (Coracias garrulus), sokol sťahovavý (Falco peregrinus), sokol kobcovitý (Falco vespertinus), močiarnica mekotavá (Gallinago gallinago), čajka čiernehoľavá (Larus melanocephalus), škovránik

stromový (*Lullula arborea*), slávik modrák (*Luscinia svecica*), potápač malý (*Mergus albellus*), hvizdák veľký (*Numenius arquata*), hvizdák malý (*Numenius phaeopus*), fúzatka trstinová (*Panurus biarmicus*), potápka červenokrká (*Podiceps grisegena*), chriaštel' vodný (*Rallus aquaticus*), rybár riečny (*Sterna hirundo*), žeriav popolavý (*Grus grus*), sokol rároh (*Falco cherrug*)

Postavenie druhov na skúmanom území: Pre vyššie uvedené druhy nepredstavujú oblasti území dotknutých investíciou biotop.

Očakávateľné vplyvy investície: Nemožno očakávať záporný efekt.

d'ateľ prostredný (*Dendrocopos medius*), tesár čierny (*Dryocopus martius*), beluša malá (*Egretta garzetta*), sokol kobcovitý (*Falco vespertinus*)

Postavenie druhov na skúmanom území: Pre vyššie uvedené druhy predstavujú oblasti území Natura 2000 dotknutých investíciou súčasť ich oblasti kúmenia.

Očakávateľné vplyvy investície: Investícia neohrozuje priestorové stavy, biotopy druhov, ich životné územia sa neznížia v takej miere, aby sa mohol vykázat' záporný efekt.

Významné druhy

hrebenačka pásavá (*Gymnocephalus schraetzer*), lopatka dúhová (*Rhodeus sericeus amarus*), hrúz Kesslerov (*Gobio kessleri*), mrena stredomorská (*Barbus meridionalis*), hrúz bielooplutvý (*Gobio albipinnatus*), hrebenačka vysoká (*Gymnocephalus baloni*), čík európsky (*Misgurnus fossilis*), pĺž podunajský (*Sabanejewia aurata*), kolok vretenovitý (*Zingel streber*)

Postavenie druhov na skúmanom území: Spomedzi vyššie uvedených druhov rýb sa vyskytuje viac druhov na skúmanom úseku rieky Ipeľ.

Očakávateľné vplyvy investície: Kamenný násyp a posilnenie koryta vplýva v malej miere na pomery koryta v okolí mosta. Kamenný násyp bude mať charakter dnovej prehrádzky: nad kamenným násypom možno očakávať viac bahna, pod ním z dôvodu rýchlejšiemu prúdeniu vymývanie. Zmenené pomery v koryte, ale predovšetkým kamenný násyp poskytuje biotop v Ipeľi aj viacerým invazívnym druhom rýb usadených na viacerých miestach - predovšetkým druhy Neogobiusovcov. Dlhodobý efekt výskytu Neogobiusovcov ešte nie je známy, ale ich prítomnosť v prirodzených spoločenstvách rýb nie je žiadúci.

netopier veľkouchý (*Myotis bechsteini*), netopier ostrouchý (*Myotis blythii*), netopier brvitý (*Myotis emarginatus*), netopier pobrežný (*Myotis dasycneme*), podkovár malý (*Rhinolophus hipposideros*), netopier obyčajný (*Myotis myotis*), lietavec sťahovavý (*Miniopterus schreibersi*), uchaňa čierna (*Barbastella barbastellus*), podkovár veľký (*Rhinolophus ferrumequinum*), podkovár južný (*Rhinolophus euryale*)

Postavenie druhov na skúmanom území: Spomedzi vyššie uvedených druhov netopierov sa vyskytuje viac druhov na skúmanom úseku lužných lesov rieky Ipeľ. Na úseku lužného lesa dotknutého investíciou bude treba vyrúbať 25-30 kusov stromov bielej vrby, na slovenskej strane 6-8 topoľov. Po skontrolovaní vrúb sme nenašli brlohy vhodné pre usadenie netopierov. Pre podkováre nie je charakteristické, aby sa usadili v brlohoch stromov.

Očakávateľné vplyvy investície: Nemožno očakávať záporný efekt.

korýtko riečne (*Unio crassus*), teodox pásavý (*Theodoxus transversalis*), šidielko (*Coenagrion ornatum*), klinovka hadia (*Ophiogomphus cecilia*)

Postavenie druhov na skúmanom území: Biotop vyššie uvedených druhov sa viaže k vodným tokom, ich výskyt bol vykázaný na viacerých úsekoch rieky Ipeľ. Počas investície sme neskúmali detailne ich výskyt, nakoľko plánovaná cesta neohrozuje ich biotop, prevedenie mosta zase nezmení ich potenciálnu vodnú živú plochu v takej miere, aby to predstavovalo ohrozujúci faktor pre ich priestorové stavy.

Očakávateľné vplyvy investície: Nemožno očakávať záporný efekt.

mlok dunajský (*Triturus dobrogicus*), kunka červenobruchá (*Bombina bombina*), korytnačka močiarna (*Emys orbicularis*)

Postavenie druhov na skúmanom území: Pre vyššie uvedené druhy obojživelníkov a plazov poskytuje jazero na sever od plánovanej cesty, ako aj močaristé časti okolo jazera miesto pre rozmnožovania a život. Spomedzi skúmaných druhov sa objavuje kunka žltobruchá a mlok dunajský v tunajších vodách, pričom vodné plochy predstavujú pre korytnačku močiarnu potenciálne miesto pre život.

Očakávateľné vplyvy investície: Možno očakávať nepriamy záporný vplyv prípadným zrazením zvierat, ktoré sa dostanú na vozovku. Zrážania sa môžu vyskytnúť predovšetkým v prípade obojživelníkov, hlavne v jarnom období. Aj keď pohyb možno očakávať vo väčšom počte zo smeru lesných-stromových biotopov, teda súbežne s cestou, treba počítať aj s vandrovaním kolmo na cestu.

modráčik krvavcový (*Maculinea teleius*)

Postavenie druhu na skúmanom území: Nevyskytuje sa na skúmanom území.

Očakávateľné vplyvy investície: Nemožno očakávať záporný efekt

vydra riečna (*Lutra lutra*)

Postavenie druhu na skúmanom území: Vyskytuje sa na celom úseku rieky Ipeľ. Vybudovaní mosta nebude obmedzený voľný pohyb druhu, vo vodnej ploche.

Očakávateľné vplyvy investície: Nemožno očakávať záporný efekt.

Tabuľka č. 6.: Súhrnná tabuľka o očakávateľných vplyvoch vyvíjaných na významné druhy

Názov druhu	Miera vplyvu
mlok dunajský (<i>Triturus dobrogicus</i>)	
korytnačka močiarna (<i>Emys orbicularis</i>)	
kunka červenobruchá (<i>Bombina bombina</i>)	
hrebenačka pásavá (<i>Gymnocephalus schraetzer</i>)	
lopatka dúhová (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>)	
hrúz Kesslerov (<i>Gobio kessleri</i>)	
Mrena stredomorská (<i>Barbus meridionalis</i>)	
hrúz bieloplutvý (<i>Gobio albipinnatus</i>)	
hrebenačka vysoká (<i>Gymnocephalus baloni</i>)	
čík európsky (<i>Misgurnus fossilis</i>)	
píľ podunajský (<i>Sabanejewia aurata</i>)	

Názov druhu	Miera vplyvu
kolok vretenovitý (Zingel streber)	
modráčik krvavcový (Maculinea teleius)	
korýtko riečne (Unio crassus)	
teodox pásavý (Theodoxus transversalis)	
šidielko (Coenagrion ornatum)	
klinovka hadia (Ophiogomphus cecilia)	
bobor vodný (Castor fiber)	
netopier veľkouchý (Myotis bechsteini)	
netopier ostrouchý (Myotis blythii)	
vydra riečna (Lutra lutra)	
netopier brvitý (Myotis emarginatus)	
netopier pobrežný (Myotis dasycneme)	
podkovár malý (Rhinolophus hipposideros)	
netopier obyčajný (Myotis myotis)	
lietavec sťahovavý (Miniopterus schreibersi)	
uchaňa čierna (Barbastella barbastellus)	
podkovár veľký (Rhinolophus ferrumequinum)	
podkovár južný (Rhinolophus euryale)	

Významné druhy vtákov

kačica lyžičiarka (Anas clypeata), kačica chrapka (Anas crecca), kačica divá (Anas platyrhynchos), kačica chrapka (Anas querquedula), kačica chripl'avka (Anas strepera), husa malá (Anser erythropus), hus siatinná (Anser fabalis), chochlačka sivá (Aythya ferina), chochlačka vrkočatá (Aythya fuligula), chochlačka bielooká (Aythya nyroca), bernikla červenokrká (Branta ruficollis), čorík čierny (Chlidonias niger), kaňa sivá (Circus cyaneus), orliak morský (Haliaeetus albicilla), strakoš kolesár (Lanius minor), brehár čiernochvostý (Limosa limosa), chavkoš nočný (Nycticorax nycticorax), výrik mindanajský (Otus scops), kršiak rybár (Pandion haliaetus), bojovník bahenný (Philomachus pugnax), žlna sivá (Picus canus), kulík zlatý (Pluvialis apricaria), potápka čiernokrká (Podiceps nigricollis), chriašť malý (Porzana parva), chriašť bodkovaný (Porzana porzana), kúdeľníčka lužná (Remiz pendulinus), brehuľa hnedá (Riparia riparia), penica jarabá (Sylvia nisoria), potápka malá (Tachybaptus ruficollis), kalužiak močiarny (Tringa glareola), kalužiak červenonohý (Tringa totanus), volavka purpurová (Ardea purpurea), kaňa popolavá (Circus pygargus), bučiak veľký (Botaurus stellaris), hus bieločelá (Anser albifrons)

Postavenie druhov na skúmanom území: Skúmané územie nepredstavuje ich charakteristické miesto pre život, pričom ich značné územia pre rozmnožovanie, potravu a vandrovanie nie sú dotknuté plánovanou investíciou.

Očakávané vplyvy investície: Nemožno očakávať záporný efekt

bocian biely (*Ciconia ciconia*), bocian čierny (*Ciconia nigra*), kaňa močiarna (*Circus aeruginosus*), volavka veľká (*Egretta alba*), bučiačik močiarny (*Ixobrychus minutus*) rybárik riečny (*Alcedo atthis*)

Postavenie druhov na skúmanom území: Skúmané územie tvorí súčasť ich miesta pre nájdenie potravy. Pre jedincov bociana čierneho, beluší, ako aj vandrujúcich jedincov poskytuje kosená lúka, šarinovo-bahnistá okrajová zóna jazierka výborné miesto pre získavanie potravy. Pre rybárika riečného poskytuje rieka Ipel miesto pre získavanie potravy.

Očakávateľné vplyvy investície: Záporný efekt nemožno očakávať, ale nemožno vylúčiť v období výstavby narušenie menšieho významu.

d'atel' hnedkavý (*Dendrocopos syriacus*), strakoš obyčajný (*Lanius collurio*)

Postavenie druhov na skúmanom území: Počas doby skúmania sa nepodarilo preukázať prítomnosť druhov na území, ich výskyt ale nemožno vylúčiť v aleji pozdĺž štrkovej cesty, alebo v vrbovo-topoľovom lesíku pri násype starej cesty, prípadne v okrajových kríkoch.

Očakávateľné vplyvy investície: Záporný efekt nemožno očakávať, ale nemožno vylúčiť v období výstavby narušenie menšieho významu.

chrapkáč poľný (*Crex crex*)

Postavenie druhov na skúmanom území: Obdobie skúmania už nebolo vhodné pre pozorovanie druhu. Biotopy nachádzajúce sa v okolí investície (kosené lúky) ale predstavujú pre druh výborné miesto pre život. Populácia chrapkáčov v údolí Ipľa je taktiež významná, ale stav sa mení prudko z dôvodu povodní Ipľa. Povodňové roky nie sú výhodné pre chrapkáčov, v suchších rokoch ale môžu hniezdiť aj v hojnom počte na území. Treba ho zohľadniť na území ako potenciálny druh, ktorý tu hniezdi.

Očakávateľné vplyvy investície: Značný záporný efekt nemožno očakávať v období výstavby ale nemožno vylúčiť narušenie ich usadenia, alebo miesta pre rozmnožovania.

Tabuľka č. 7.: Súhrnná tabuľka o očakávateľných vplyvoch vyvíjaných na vtáacie druhy Natura 2000

Názov druhu	Miera vplyvu	Názov druhu	Miera vplyvu
trsteniarik tamariškový (<i>Acrocephalus melanopogon</i>)		flammeus)	
kačica lyžičiarka (<i>Anas clypeata</i>)		chochlačka sivá (<i>Aythya ferina</i>)	
kačica chrapka (<i>Anas crecca</i>)		chochlačka vrkočatá (<i>Aythya fuligula</i>)	
kačica divá (<i>Anas platyrhynchos</i>)		chochlačka bielooká (<i>Aythya nyroca</i>)	
kačica chrapačka (<i>Anas querquedula</i>)		bernikla červenokrká (<i>Branta ruficollis</i>)	
kačica chripľavka (<i>Anas strepera</i>)		hlaholka severská (<i>Bucephala clangula</i>)	
hus divá (<i>Anser anser</i>)		čorík bahenný (<i>Chlidonias hybridus</i>)	
hus malá (<i>Anser erythropus</i>)		čorík čierny (<i>Chlidonias niger</i>)	
hus siatinná (<i>Anser fabalis</i>)		bocian čierny (<i>Ciconia nigra</i>)	
chrastiar hnedkavý (<i>Anthus campestris</i>)			
myšiarka močiarna (<i>Asio</i>			

Názov druhu	Miera vplyvu	Názov druhu	Miera vplyvu
kaňa močiarna (Circus aeruginosus)		bojovník bahenný (Philomachus pugnax)	
kaňa sivá (Circus cyaneus)		žlna sivá (Picus canus)	
holub skalný (Columba oenas)		kulík zlatý (Pluvialis apricaria)	
krakľa belasá (Coracias garrulus)		potápka červenokrká (Podiceps grisegena)	
d'ateľ prostredný (Dendrocopos medius)		potápka čiernokrká (Podiceps nigricollis)	
d'ateľ hnedkavý (Dendrocopos syriacus)		chriašť malý (Porzana parva)	
tesár čierny (Dryocopus martius)		chriašť bodkovaný (Porzana porzana)	
beluša veľká (Egretta alba)		chriašť vodný (Rallus aquaticus)	
beluša malá (Egretta garzetta)		kúdeľníčka lužná (Remiz pendulinus)	
sokol sťahovavý (Falco peregrinus)		brehuľa hnedá (Riparia riparia)	
sokol kobcovitý (Falco vespertinus)		rybár riečny (Sterna hirundo)	
močiarnica mekotavá (Gallinago gallinago)		penica jarabá (Sylvia nisoria)	
bučiak močiarny (Ixobrychus minutus)		potápka malá (Tachybaptus ruficollis)	
orliak morský (Haliaeetus albicilla)		kalužiak močiarny (Tringa glareola)	
strakoš kolesár (Lanius minor)		kalužiak červenonohý (Tringa totanus)	
čajka čiernohlavá (Larus melanocephalus)		žeriav popolavý (Grus grus)	
brehár čiernochvostý (Limosa limosa)		volavka purpurová (Ardea purpurea)	
škvrník stromový (Lullula arborea)		bocian biely (Ciconia ciconia)	
slávik modrák (Luscinia svecica)		kaňa popolavá (Circus pygargus)	
potápač malý (Mergus albellus)		rybárík riečny (Alcedo atthis)	
hvizdák veľký (Numenius arquata)		bučiak veľký (Botaurus stellaris)	
hvizdák malý (Numenius phaeopus)		sokol rároh (Falco cherrug)	
chavkoš nočný (Nycticorax nycticorax)		chrapkáč poľný (Crex crex)	
výrik mindanajský (Otus scops)		strakoš obyčajný (Lanius collurio)	
kršiak rybár (Pandion haliaetus)		hus bieločelá (Anser albifrons)	
fúzatka trstinová (Panurus biarmicus)			

5. Alternatívne (ostatné rozumné) riešenia

5.1. Predstavenie alternatívnych riešení preštudovaných projektantom

Ako alternatívne riešenie sa uvažovalo o rekonštrukcii pôvodnej cesty, ale v trase starej cesty medzičasom vzniklo malé jazierko, a cez toto by sa mohla previesť doprava iba výstavbou mosta, alebo zrušením jazierka.

5.2. Dôvody, ktoré sťažujú realizáciu možných alternatívnych riešení

Výstavba mosta cez jazierko združuje investíciu v značnej miere, zrušenie jazera by zase zrušilo miesta pre život pre významné a chránené živočíšne druhy.

6. Dôvody realizácie

6.1. Predstavenie dôvodov potreby realizácie projektu alebo investície

Na užšom úseku vplyvu sa nachádzajú 2 kusy cestných hraničných priechodov:

- Hont-Parassapuszta – Sahy-Homok nad Ipľom (Ipölyszag-Homok): *Medzinárodný cestný hraničný priechod Hont-Parassapuszta sa nachádza na hlavnej ceste č. 2, pokračuje na slovenskej strane ako hlavná cesta č. 66., pričom tento priechod zabezpečuje vo dne a v noci cestné spojenie medzi dvomi štátmi bez obmedzenia váhy. Hlavná cesty č. 2 a 66 tvoria spoločne súčasť európskeho koridoru č. E77. Cesta číslo 66 prechádza cez intravilán mesta Sahy a obce Homok.*
- Balassagyarmat – Slovenské Ďarmoty (Ipolygyarmat): *Cez Balassagyarmat prechádza hlavná cesta č. 22., ktorá sa pripája do hlavnej cesty č. 2. pri meste Rétság. Na druhej strane hranice sa nachádza obec Ipolygyarmat pozdĺž cesty č. 527., čo predstavuje v severo-južnom smere hlavnú cestu regiónu, a križuje v západo-východnom smere cestu č. 75.. Hraničný priechod funguje vo dne a v noci pre vozidlá bez obmedzenia hmotnosti. Na maďarskej strane sa možno dostať na hranicu z juhu a východu iba po prejení centra mesta Balassagyarmat. Zo západného smeru sa možno dostať k hraničnému priechodu aj cez obchvat mesta Balassagyarmat zo severnej strany.*

Vo vzdialenosti 8 km sa nachádza od lokality plánovanej investície hraničný priechod Hont - Parassapuszta, kým hraničný priechod pri Balassagyarmat sa nachádza vo vzdialenosti 25 km.

Strategický cieľ: na celom úseku slovensko-maďarských hraníc v prípade súčasnosti od seba odrezaných obcí a hraničného pomedzia:

- pomoc pri hospodársko-spoločenskej integrácii,
- využitie potenciálu spolupráce,
- predovšetkým zvýšenie rastu pohraničných oblastí, ktoré sú v súčasnosti v útlme.

Komplexný cieľ: príprava možností rozvoja siete rýchlostných komunikácií a siete hlavných ciest ako aj ich súvisiacich sietí vedľajších ciest medzi dvomi štátmi, ich realizácia, v záujme toho, aby v budúcnosti nepredstavovala hranica žiadnu prekážku pre osobnú dopravu na akejkolvek úrovni, s akýmikoľvek cieľmi a pravidelnosťou.

Špecifické ciele:

- Posilnenie vplyvu súkromných- a verejných rozvojov v pohraničnej oblasti pomocou posilnenia synergických spojení.
- Posilnenie spolupráce v turizme prírodných jednotiek rozdelených umelým spôsobom štátnou hranicou.
- Posilnenie, opätovné nastolenie historických tradícií historicky rozdelených území.

Operatívne ciele:

- Na základe zohľadnenia neprejavujúcich sa, latentných potrieb dopravy zrušených vznikom hraníc je na mieste vytvorenie dopravných kapacít, podmienok na zmienených hraničných úsekoch.
- Zníženie počtu ubehnutých kilometrov / času stráveného cestovaním / rizík vzniku nehôd z dôvodu súčasne chýbajúcich dopravných spojení.
- Eliminácia lokálnych ekologických problémov a úzkych kapacít spôsobených dopravou tak, že zaťaženie životného prostredia nebude významné ani v okolí iných miest a obcí.

6.2. Dôvody potreby realizácie projektu alebo investície

Potrebu realizácie projektu alebo investície potvrdzuje niektorý z nasledovných dôvodov (vyznačte prosím potrebné časti):

verejný záujem mimoriadnej dôležitosti zo spoločenského, alebo ekonomického dôvodu (v prípade, že neohrozuje typ biotopu alebo druh mimoriadneho významu)

ochrana ľudského zdravia alebo života

udržiavanie, zachovanie, prípadne nastolenie verejnej bezpečnosti

dosiahnutie mimoriadne priaznivého efektu z aspektu prostredia

iný, verejný záujem mimoriadneho významu, ktorý nemožno zaradiť do vyššie uvedených kategórií (ak ohrozuje typ biotopu alebo druh mimoriadneho významu)

7. Zmiernenie, prevencia nevýhodných vplyvov

Všeobecné opatrenia:

- Na územiach Natura 2000 nemožno vytvárať skládky, umiestňovať mechanizmy, ani vytvárať ložiská materiálov.
- Na úsekoch trasy dotýkajúcich sa významných biotopov na hranici vyvlastnenia, alebo v takej vzdialenosti od nich, aby stavebné mechanizmy disponovali minimálnym a bezpečným priestorom pre daný výkon, bude potrebné postaviť mobilné oplotenie v záujme ochrany biotopov.
- Výrub stromovitých rastlín sa môže uskutočniť iba mimo obdobia hniezdenia / párenia teda v rozmedzí od 15.08 do 15.03.

Špeciálne opatrenia:

- V záujme zabránenia rozširovania sa invazívnych druhov je treba zatravníť násypy, priekop nedisponujúcich pevným obkladom cesty dotýkajúcej sa s

územím Natura 2000, ďalej násyp treba udržiavať kosením aspoň dvakrát za rok.

- Na úseku vedľa jazera je treba z dôvodu zabezpečenia nerušeného prechodu kuniek a mlokov inštalovať panely opatrené priechodmi pre žaby v dĺžke 100-100 m .

8. Návrhy ohľadne kompenzačných opatrení

Nie sú potrebné žiadne kompenzačné opatrenia.

9. Zhrnutie

Trasa a most sa dotýkajú aj územia zachovania prírody „Údolie Ipľa“ HUDI20026 zvláštného významu, čo predstavuje záber o plochu 8.708 m². Trasa a most sa dotýka významných biotopov, spomedzi ktorých je **91E0* lužné vrbovo-topoľové a jelšové lesy biotop spoločenstva mimoriadneho významu**, kým druhý je biotop 6440 Aluviálne lúky zväzu Cnidion venosi. Prejavuje sa ako ďalší záporný jav zníženie biotopu 10 významných živočíšnych druhov, dočasné zvýšenie ich narušenia, ako aj zabránenie ich možnosti prístupu na miesto rozmnožovania sa. V prípade významných druhov možno značne znížiť, až eliminovať záporné efekty preventívnymi opatreniami.

V prípade realizácie investície nastane zníženie nasledovných biotopov a zaťaženie biotopov nasledovných významných druhov:

tabuľka č. 6.: Oblasti Natura 2000 použité počas plánovanej investície, biotopy a druhy.

Miesto použitia	Rozmer použitia (m ² alebo počet druhov)
záber územia HUDI20026 Natura 2000 (m ²)	8708
záber územia HUDI10008 Natura 2000 (m ²)	8708
Záber územia významnými druhmi (m ²)	6899 (6440, 91E0*)
Zaťaženie významného druhu - okrem vtákov (počet druhov)	3
Zaťaženie vtákov významného druhu (počet druhov)	7

Nakoľko sa trasa dotýka územia Natura 2000, je potrebné prezentovať predbežne vplyvy týkajúce sa významných biotopov a druhy na základe dokumentácie odhadu vplyvu uvedeného v nariadení vlády číslo 266/2008. (XI.6.), ktorým sa mení a dopĺňa predpis ods. (1) § 10. nariadenia vlády číslo 275/2004. (X.8.) o územiach ochrany prírody európskeho významu.

Odhad vplyvu vykonaný na spolu 9 (12) významných biotopov, 28 (29) významných živočíšnych druhov a 44 (70) významné druhy vtákov priniesol nasledovné výsledky:

Očakávané záporné vplyvy:

V prípade významného biotopu 6440 a 91E0* biotopu mimoriadneho významu možno vykázať záporný efekt.

V prípade 3 významných druhov možno očakávať záporný efekt, v prípade 7 druhov dočasný, alebo predpokladaný vplyv.

V prípade významných druhov možno znížiť záporný efekt preventívnymi opatreniami.

10. Zdroje údajov a informácií

Assessment of Plans and Projects Significantly Affecting Natura 2000 Sites, methodological Guidance on the provisions of Article 6(3) and 6(4) of the 'Habitats' Directive 92/43/EEC, DG Environment, EC, 2002.

Bölöni J., Molnár Zs., Kun A., Biró M. (2007): Általános Nemzeti Élőhely-osztályozási Rendszer (Á-NÉR 2007). Rukopis, MTA ÖBKI, Vácrátót, 184 pp.

Haraszthy, L. (edit.) (2014): Natura 2000 fajok és élőhelyek Magyarországon (Druhy a biotopy Natura 2000 v Maďarsku). Pro Vértés Közalapítvány, Csákvár

Dohoda z Bernu (1994): Convention on the Conservation of European Wildlife and Natural Habitats. Appendices to the Convention. – Council of Europe, Strasbourg, T-PVS (94) 2, 21 pp.

Council Directive (1992): Council Directive 92/43/EEC of 21 May 1992 on the conservation of natural habitats and of wild fauna and flora. – Official Journal L 206, 22 July 1992, pp. 7–50.

KIRÁLY G. 2009: Új magyar füvészkönyv – Magyarország hajtásos növényei (Nová maďarská kniha botaniky - Rastliny Maďarska). – Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság (riaditeľstvo Národného parku v Aggtelek), Jósavafő: pp. 615.

IUCN (1996): 1996 IUCN Red List of Threatened Animals. – IUCN, Gland, Switzerland, 368 pp.

Použité internetové stránky:

<http://natura2000.eea.europa.eu>

<http://geo.kvvm.hu/tir>

<http://www.novenyzetiterkep.hu>